

نظام ارتباطی آموزش در ایران

آموزش متوسطه و آموزش عالی با تأملی بر علوم انسانی

علی خورشیدی طاسکوه

با همکاری

دکتر علی محمد کاردان، دکتر محمود مهر محمدی، دکتر فریده مشایخ، دکتر زهرا گویا،

دکتر خسرو باقری، دکتر محمد جعفر جوادی، دکتر علیرضا مهاجری،

فوزیه فکری، مصطفی عطاران و حسین مدرسی

پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

نظام ارتباطی آموزش در ایران آموزش متوسطه و آموزش عالی با تأملی بر علوم انسانی

علی خورسندی طاسکوه

ناشر: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

طرح جلد: سید محمد مصور رحمانی

ویراستاری و صفحه‌آرایی: حبیب‌الله حبیبی فهیم

چاپخانه: جمالی

لته‌نگرافی: تارنگ

صحنالی: صدف

چاپ اول: تابستان ۱۳۸۵

تیراژ: ۱۵۰۰

قیمت: ۱۷۰۰۰ ریال

شابک: ۹۶۴-۹۵۸۵۱-۲-۵

نشانی: تهران، خیابان استاد نجات‌اللهی، کوچه سلمان پاک، شماره ۱۵، تلفن: ۸۸۸۹۵۴۷۴-۵
پست الکترونیکی: office@cses.ir سایت: www.cses.ir

خورسندی طاسکوه، علی، ۱۳۵۱-

نظام ارتباطی آموزش در ایران؛ آموزش متوسطه و آموزش عالی با تأملی بر علوم انسانی در گفت‌وگو با علیمحمد کارخان، محمود مهرمحمدی، فریده مشایخ - / علی خورسندی طاسکوه؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. - تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۵. ۱۸۴ ص.

ISBN: 964-95851-2-5

فهرست‌نویسی براساس طرح اطلاعات فیبا.
نمایه.

۱. آموزش متوسطه - ایران - هدف‌ها و نقش‌ها. ۲. آموزش عالی - ایران - هدف‌ها و نقش‌ها. ۳. آموزش و پرورش ایران - هدف‌ها و نقش‌ها. الف. ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی. ج. عنوان.

۸۶ خ ۹ / الف ۱۶۱۷ / LB ۳۷۳/۵۵

کتابخانه ملی ایران

۸۴-۱۱۱۵۴ م

فهرست

دیباچه پژوهشکده.....	نه
مقدمه.....	یازده
اسیب‌شناسی عملکرد نظام آموزشی ایران.....	۱
تأسیس شورای هماهنگی آموزش... / دکتر علی‌محمد کارلن.....	۲۳
انگوی آموزشی «پرسش‌محوری» به جای «پاسخ‌محوری» / دکتر محمود مهرمحمدی.....	۳۹
بازنگری در معنای یادگیری / دکتر فریده مشایخ.....	۵۹
تعلیم و تربیت کثرت‌گرا / دکتر زهرا گویا.....	۷۱
گسست میان آموزش متوسطه و آموزش عالی / دکتر خسرو باقری.....	۸۷
چالش‌های فراروی آموزش در ایران / دکتر محمدجفر جوادی.....	۱۰۵
نظام آموزش در ایران؛ تقلید بدون تطبیق / دکتر علیرضا مهاجری.....	۱۱۷
کارآفرینی برای فارغ‌التحصیلان علوم انسانی / فوزیه فکری.....	۱۳۵
علوم انسانی به مثابه مدیر جامعه / مصطفی عطاران.....	۱۴۵
بازنگری در نظام امتحان‌محوری / حسین مدرسی.....	۱۵۱
وضع مطلوب و راههای رسیدن به آن.....	۱۵۷
نمایه موضوعی.....	۱۶۷

دیباچه پژوهشکده

دانشگاه، به مثابه یک نهاد فرهنگی و اجتماعی، به موازات تغییرات اجتماعی و محیطی، علاوه بر مسأله‌یابی و پاسخگویی به مسائل و چالش‌های متنوع فرهنگی و اجتماعی جامعه که از آن انتظار می‌رود، خود، با مسائل و چالش‌های فرهنگی و اجتماعی خاصی روبرو است. روشن است که، اعتبار دانشگاه و حفظ شأن و جایگاه دیرین این نهاد ملی، در انجام درست کارکردهایش و در نتیجه، پاسخگویی علمی به مسائل و انتظارات مختلف علمی، فرهنگی و اجتماعی نهفته است. از این رو، با توجه به مأموریت و کارکردهای متنوع و پیچیده دانشگاه، پاسخگویی علمی به انتظارات فزاینده فرهنگی و اجتماعی، نیازمند وجود کانون‌های تفکر و ساختارهای نظام یافته پژوهشی است.

پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهاد پژوهشی نوپایی است که مأموریت اصلی آن، ایجاد زمینه‌های تولید علم و دانش بومی در حوزه مطالعات فرهنگی، اجتماعی و انسانی، و مسئله‌شناسی و پاسخگویی به مسائل و انتظارات گوناگون فرهنگی و اجتماعی مرتبط با آموزش عالی از طریق انجام و حمایت از پژوهش‌های بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی است. این پژوهشکده بر آن است با حمایت از کنشگران و پژوهشگران حوزه علوم انسانی و اجتماعی، پژوهش‌های خود را در حوزه مطالعات فرهنگی، اجتماعی و علوم انسانی در قالب کتاب به چاپ برساند.

اثر حاضر با عنوان «نظام ارتباطی آموزش در ایران؛ آموزش متوسطه و آموزش عالی با تأملی بر علوم انسانی»، حاصل پژوهشی است که توسط آقای علی خورسندی طلاسکوه و با حمایت و مشارکت پاره‌ای از استادان و پژوهشگران برجسته دانشگاهی و تعلیم و تربیت

کشور شکل گرفته است. دغدغه اصلی این اثر پژوهشی، بررسی و توصیف وضعیت ارتباطی موجود میان آموزش متوسطه و آموزش عالی، به مثابه دو بخش اصلی نظام آموزش کشور، و توصیف عوامل و موانع اصلی برقراری ارتباط ساختاری و فرایندی مطلوب و معنادار میان آموزش متوسطه و آموزش عالی است. این اثر، با توصیف عمده‌ترین انتقاداتی که در دو دهه اخیر، به لحاظ آسیب‌شناسی بر عملکرد نظام آموزش کشور وارد شده است، در نهایت به تشریح زمینه‌ها و رهیافتهای اصلی برقراری ارتباط پویا و بالنده و همگرایی میان این دو بخش اصلی نظام آموزش کشور می‌پردازد.

جامعه آماری این پژوهش مدرسین، صاحب‌نظران و پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت، و روش نمونه‌گیری آن، «نمونه‌گیری عمدی» (purposive sampling) می‌باشد. نمونه «عمدی»، به لحاظ روشی، یک نوع نمونه غیراحتمالی است که پژوهشگر با توجه به شناخت، تجربه و حوزه تخصص خود، افرادی را که به لحاظ ویژگی و ماهیت موضوع پژوهش، بالاترین شرایط و تناسب را داشته باشند به عنوان نمونه پژوهش انتخاب می‌کند. این پژوهش به منظور دستیابی به داده و اطلاعات خاص، کلیدی و عمیق، و برای فرایندهایی نظیر سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری، و برنامه‌ریزی و در شرایط «نمونه در دسترس» اجرا شده است. پشتکار، دقت‌نظر، نشاط و انگیزه بالای محقق ارجمند، آقای علی خورسندی طاسکوه در به سامان رساندن این پژوهش ستودنی است. ضمن تشکر صمیمانه از ایشان، امیدواریم شاهد شکوفایی، و آثار بیشتری از این پژوهشگر جوان و پرتلاش کشورمان باشیم.